

DARÁNYI SÁNDOR

Anziksusz 4

A Reichstag előtt orosz zászló csattog.
Alatta hirdetőtábla, rajta nyílt levél
Putyin elnöknek – jó németiséggel arra kérik,
szabadítaná meg Németországot
a fasizmustól. Körötte kis csoport,
bámészcodók; két férfi magyaráz.

Visszamegyek a konferenciára. Mint egy tudományos
zsinagógában, a szovjet diaszpórából szétrajzott tudósok
csak a témájukkal törődnek. Előttem toll és papír.

Az idegenvezető szerint Sztálin teljesen félreértette
a Reichstag szimbolikáját, mert nem tudta, hogy Hitler
gyűlöli, könyvtárnak szánta csupán az új birodalmi parlament
mellett, melyben százhuszezer embert akart leültetni,
a kupolája pedig magasabb lett volna a tévétoronynál.

Persze sejthettem volna, hogy megteszed úgyis.
Magyarnak lenni nem a háláról szól, a politika meg...
Azt mondod, olyanok vagyunk, mint a nádi varangy,
belénk pusztul, aki elfoglalja a Kárpát-medencét?
Nem mintha itt lettünk volna már, de hol a római –
s az ottomán, a Habsburg-, a Harmadik, a szovjet
birodalom, mit muzsikál a NATO meg az EU
Damoklész kardja alatt?

Nem várnék fél lábon, míg kiderül,
csak azt tudom, hogy így győzni is szívás.



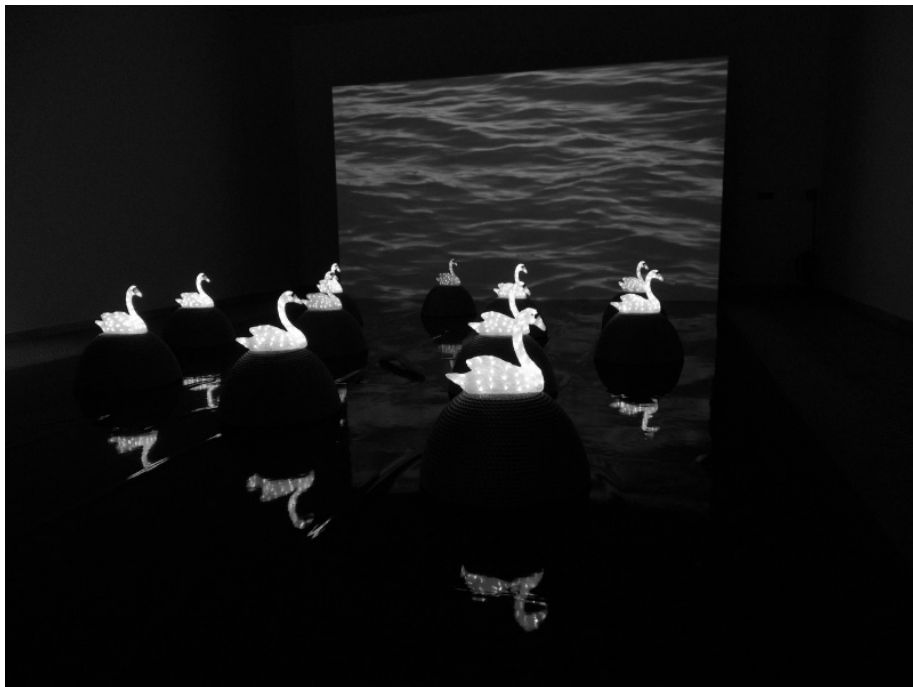
Ez persze Freud

„Szeretnék a gyereked lenni, mert akkor te lennél az anyám” –
gondolja Télemakhosz. „Ezt mondanám Kirkének,
ha értene a szóból, de csak az erőből ért:
az érdekli, tetszik-e, mert akkor hatalma van,
s ha odaadást mímel, a többit észre sem veszem.”
Árad a népvándorlás, mióta Trója odalett,
hettiták Egyiptomban, hömpölyög be a dór:
emberi nyomorúság, jog az önvédelemhez,
a politika haszontalansága meg titkolt érdekek
mozgatják az egészet. Jönnek a tengeri népek,
csupa primitív horda, barbár, több lúd mint disznó:
vége a kolbász-napoknak. Kivándorolni hova?
Kinézték Ithakát is – marad az ellenállás
vagy a bukás így is, úgy is, mert csak szemfényvesztés a béke,
időhúzás újabb leszámolásig. „Nos, kedves asszonyom,
kardom hegye torkodon, úgy kérdezem: szeretsz-e?
Ne feledd, ambivalens a férfi, és ha rosszul
felelsz, próbára kell tennem a halhatatlanságod...”

Toy story

Fura, mondd a térképre tekintve:
ez a húszas évek Moszkvája, meg
Oroszország ugyanekkor, s ha nem
tudnánk, az is csak propagandatermék,
hogy itt lakott a Mester, itt Woland,
Lihogyejev és Berlioz lakásán
a Szadovaja meg a Tverszkaja
között; aztán valami leheletfinom –
ez Margarita öltözőszobája
az Osztozszenka utcában, tehát
nincs messze innen az a szuterén
a Manszurovskij közben sem, ahol
a kézirat a lángokba röpült,

az ott meg Zsivágó gyermekkora,
s a többi sors, és már mind védtelen.
Időbe fagyva, zárványok, szelíd
közönnyel járnak változtathatatlan
történetük kanyargós útjait,
hiába vezet minden ugyanarra,
birkamód ismételnék száz hibát,
mint aki nem lát ki kartondobozból,
mi pedig úgy hajlunk fölé, ahogy
zsinórpadról néz alá az ember,
s hiába vágnánk, nem segíthetünk.



CSEH ÉS SZLOVÁK PAVILON JANA ŽELIBSKÁ SWAN SONG - DON'T BE NAIVE